

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 12.

Belényes.

Nagyszalontaról énekelte Arany János, hogy nevezetes város, de ma Biharmegye kis- és nagyközségei közül ezt a dicsőséget pár hétre Belényes foglalta le. Róla beszélnék az egész országban, kapcsolatban a kapufélfától örömmel megváló képviselőjével.

Barta Ferenc doktor tényleg nagy dolgot cselekedett, a miért érdemes is megemlegetni: kinevezték közjegyzőnek. Körülbelül ez volt élete legnevezetesebb és legkimagaslóbb cselekedete. Érdemeit, a melyeket meghitt bizalmasai valószínűleg ismernek, de csak a nevezetes férfiú szerénységére való tekintettel nem ismeretnek meg a közönséggel, — érdemeit immár közokiratban is megörökítheti az utókor számára. A jelennek azonban itt hagyott egy kerületet, a mely, hátul jövőn, legyen be az ajtót és keressen magának más képviselőt.

A belényesi kerületre azonban ráillik az oláh kerületek átlagos jellemzője: drága, de rossz.

A volt szabadelvű pártnak — részben a nemzetiségek u. n. passzivitása miatt is — az oláh kerületek voltak a

kedvencei. És mivel a szabadelvű párt nem tudott hatni elveivel, halott azzal, a mivel tudott: a pénzzel. Közismert szabott ára fejlődött ki minden kerületnek és ezen a téren a belényesiek meglehetősen előre jutottak. A többivel aztán sem a kerület, sem a képviselő nem törődtek. Maradhatott a községek legnagyobb része elzárva a magyar nyelvtől és a művelődéstől, akárhány község ma is legeltesből és falopásból él, magyarul a tanítója sem tud, a hazából pedig csak annyit ismer, hogy más végrehajtó jön az adóért és más a Schwarcz Náci korcsmáros követeléséért.

Ez a kerület egyenesen ki van szolgáltatva a nemzetiségi izgatónak. Jobb anyagot keresve sem lehetne találni.

Fel is járják a kerületet alaposan. Nem úgy tesznek, mint Barta közjegyző ur, a ki csak akkor kereste fel szeretett választóit egy kis levéllel, mikor közjegyzői kinevezését közölte a hivatalos lap. Ezen a kinevezésen kívül ugyan Belényes egy kukkot sem halott mostanában szeretett képviselőjéről. A nemzetiségi fiskálisok ugyan másképp járnak el. Faluznak és miközben tényvázlatokat és busás előleget vesznek fel, mellékesen megkörnyékezik a papot, a bírót, a lakosokat is. Az értelmiség nemrég rendezett a magyar Kőrös forrásainál nagy oláh test-

vérésülést. Ott voltak a belényesvidéki és az aradmegyei oláh intelligenciából vagy ötszázan. Tervszerű munka folyt itt, a melylyel szemben a függetlenségi párt minden disz-, fő- és alelnökeivel sem tudott annyit sem elérni, hogy a pártnak a községekben állandó, erős szervezete legyen. A véletlenre és — a pénzre van bízva minden.

Ezért jött kellemetlen meglepetésként a képviselő átváltozása közjegyzővé és ezért félt, hogy a 48-as kerület átváltozik nemzetiségivé. Már pedig mindaddig, míg a nemzetiségi politika a szeparációra, az államegyeség megbontására irányul, a magyarság életérdeke, minden nemzeti-ségi képviselőjelölt letörése. Ez a rideg való, a melyet a józan ész parancsol.

Emlegetnek jelöltek mind a két oldalon. Sajnálatos, hogy a melyik jelölés hasznára lenne a kerületnek, annak győzelmében nem lehet bízni, a melyiknek pedig kilátása van a győzelemre, az a győzelem a kerületnek is, az országnak is vesztesége lenne.

Pénzes magyar ember itt könnyen mandátumhoz juthat, nemzetiségi képviselő viszont a könnyen félrevezethető népből egy ciklus alatt vagyont gyűjthet, de egyik sem igen fog tenni ezért az oly elhanyagolt kerületért, elmaradt népéért semmit. A kerületnek nemzetiségi kézre

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kedves feleség.

Román elbeszélés.

Amikor Románia növényvilágáról könyvet írtam, Risztovics Mihályt, ki legjobb botanikusaink egyike, levélben kértem föl, hogy segítségemre legyen. Ő szeretetreméltóan válaszolt és levélváltásunk végre azzal nyert befejezést, hogy látogatására hívtam meg, hogy együttesen barangoljunk be Sopditer környékét.

Elfogadtam a meghívást és csodálkoztam, amidőn a szerény tudósban egyik legelőkelőbb bojárunkat, várurat és gazdag földbirtokost ösmertem meg. Boldogsága annál teljesebb lehetett, mert ötven éve dacára fiatal, bájos feleséget mondhatott a magáénak.

Egy este, amidőn pohár puncs mellett ültünk, Risztovics elbeszélte nekem, hogy miképpen jutott szerencséjéhez. Ez a történet elég sajtóságos arra, hogy elbeszéljem.

„Mintegy tíz évvel ezelőtt, — így kezdte elbeszélését, — szegény magántudós voltam. Hogy jövedelmemet szaporítsam, elfogadtam a felajánlott házi tanítói állást Jefrem Calvarias-

nál, Sopditer várában, 16 éves leánya mellett. Annál több kedvem volt ez állásra, minthogy a vidék rendkívül változatos növényvilága alkalmat nyújtott növénytanulmányaim folytatására.

Egy napon baleset ért. Egy tó közepén ritka vizinövényt pillantottam meg. Gyors elbátározással levetkőztem és a csekély vízbe gázolva sikerült a növényt birtokomba ejteni. Visszahaladtomban azonban hirtelen iszapos helyre kerültem, melybe egész vállig süllyedtem bele. Sehogyse tudtam az iszaptól kiszabadulni. Segélykiáltásaimat a magános helyen senki sem hallotta. Két óra hosszat kinlódtam már a hideg vízben, amidőn egy véletlenül arra haladó pásztor csolnakával segítségemre jött.

Súlyos láz volt a következménye kirándulásomnak és amidőn a vendégszerető várur a távollakó orvosért küldött, már késő volt, mert még azon az éjszakán — meghaltam.

— Ön nevet, kedves barátom! De mégis úgy volt. Kíérttem a várur, a Marianka szakácsné és Vajna cigány beszédéből hogy igazán meghaltam és merev tagokkal feküdtem; nem tudtam sem mozogni, se hangot adni, sőt látni sem, mert kegyeletesen befogták szem-

imet és nem tudtam többé felnyitni. Csak a fülem nem bémult meg és tisztán hallottam, amit körülöttem beszéltek.

Vajna, aki asztalosként működött, minden tudományát összeszedte, hogy nekem szép koporsót csináljon. E koporsóban feküdtem tehát és képzelheti, hogy nem a legkellemesebb érzésekkel voltam eltelve.

Odakinn esett az eső, mely a levegőt lehűtötte. Könnyű öltözetben feküdtem a koporsóban és ezért jól esett tapasztalnom, hogy a kályhába belegyújtottak.

— Ugy-e, feltűzelhetem ezeket a papírdarabokat? — kérde a szolgáló.

— Jó lesz feltűzelnem, — válaszolt Marianka — talán megmenthetjük a halott lelkét a pokoltól. Azt hiszem, hogy értett az ördögös mesterséghez, mert azok a furcsa jelek, melyeket a levelekre rajzolt, bizonyára nem a szent könyvből voltak kijegyezve.

— Fűvekkel pedig melyeket összeszedgetett, a teheneinket babonázta meg.

Most a papírossistergést hallottam, Szent Isten, drága növénytanulmányaim, melyek annyi fáradságomba kerültek!

Az ijedségtől csaknem félőrülten borzasztó erőfeszítést tettem, hogy fölülhessek. Sikerült

Gerstenbrein Tamás

szobrász és kőfaragó mester Nagyvárad, Rákóczy-ut 55. (Diósi fátalep).

Ajánlja nagyraktárát: Saját készítményű márvány, gránit, syenit, labrador stb. Eivállal minden e szakmába vágó munkát, ugyszintén régi síremlékekben. sírboltok s sírkövek renoválását a legolcsóbb árak mellett.

Első erdélyi géperőre berendezett kőfaragóműhely és

sirkőgyár.

Kolozsvár, Dézsma-utca 21. sz.

Központi iroda Kolozsvár. Telefon 662.

Fiók telepek:

Déva. Nagyszében. Bánpatak.

jutása pedig annyiban nagy veszedelem, mert a vérszemet kapó izgalók utána ránthatják Élesdet, Macsarcsékét, sőt talán Tenkét is. A szabadelvű párt négy évtizeden át adott képviselőket és bak-sist ennek a népnek, egyebet semmit. Olyan is az. Most aztán a politikai belátás és tapintat legnagyobb fokára lenne szükség, hogy a nehéz körülmények közt az alkalmas jelöltet megtalálják. Vajjon fog-e sikerülni?

Nagy a csend a kerületben. Nem tudni, vihart jelent-e a csend, vagy áldá-sos munka kezdetét?

Minden egy névtől függ; attól a név-től, a melyet a belényesi függetlenségi párt a zászlajára ír. *

A belényesi választás.

Nagyvárad, augusztus 12.

A belényesi választás határnapjától épen két hét választ el. A függetlenségi-párt kapott már a közpottól hivatalos jelöltet egy olyan személyében, akiről eddig a belényesi kerületben azt sem tudták, hogy van-e a világon. A belényesi kerület függetlenségi párt-vezetőségének sutervenciója alkalmas helyi jelölt érdekében hiábavaló volt. A közpottól támogatott jelölt személyében való megállapodásnál, úgy látszik, az alkalmasság kérdése olyan szempontokon fordult meg, amelyeket mi mindig elítéltünk és amelyek ellen e lap hasábjain ismételten a leghatározottabban állást foglaltunk. Értesülésünk szerint ugyanis a párt hivatalos jelöltje dús gazdag ember, tehát olyan, akinek pénze van alkalmasint a kerület megvásárlására. Így akarják tehát a függetlenségi bogót megmenteni az elbukástól. Majd meglátjuk, mit ér a pénz, ha szembe kerül a nemzetiségi fanatizmussal, mert hogy az oláh választópolgárok fanatizálásával számot kell vetni, a felől tények bizonykodnak. Akármint essék

is jobbszememet kissé felnyitnom, úgy, hogy láthattam a leányt, amint irásaimat kezében tartva, a tüzet élesztgette.

Ismélt erőfeszítéseimre hörgő hangot adtam torkomból.

A két cseléd megrémülve ugrott fel és Marianka ijedségtől megrémülve nézett rám. A másik elejtette a papirleveleket és mindketten — mintha furiák zavarták volna — eszeveszetten rohantak ki a szobából.

Negyed órával később Vajna lépett a szobába néhány más cigánnyal. Egyiknek hegyes karó, a másiknak egy fejsze volt a kezében.

— Igaz, — szölt Vajna erősen rám nézve, — úgy néz ki, mintha élne. És ha a halott úgy néz ki, mint az élő ember, akkor tudjátok, hogy ez mit jelent!

— Vampir, valóságos vampir! — morgogták amazok. De ez oly halovány, mint egy halott.

Persze, hogy halovány voltam. Ősmeri ön a mi népünk babonáját? Vámpirnak nevezik a sirból visszatérő halottat, a ki rokona vagy barátja vérért szívja ki. A vámpirt pedig úgy teszik ártatlanná, hogy hegyes karót döfnek a szívébe. A vámpirt arról lehet fölismerni, hogy arca olyan színes, mint az egészséges emberé!

Képzelteti, hogy mikép éreztem magam e derék emberek társaságában! Minden erőfeszitésem, hogy megmozduljak vagy kiáltsak: hiábavaló volt.

Vajna a szívemre tette a karó hegyes végét, segédje pedig felemelte a fejszét.

E pillanatban lépett be Ila, Calvarias 16

a dolog, nekünk az meggyőződésünk, hogy mandátumot sem pénzzel, sem fanatizmussal szerezni nem tisztesség, hanem minden győzelem értéke a hirdett elvek meggyőző erején és igazságán fordul meg.

A választás dolgában történt újabb események a következők:

A központi választmány ülése.

A belényesi választás dolgában ma délelőtt 10 órára hivta össze a vármegye alispánja dr. *Miskolczy* Ferenc a megye központi választmányát intézkedés céljából.

A választmány ülésén mindenekelőtt felolvasták a képviselőház elnökségének leiratát Barta Ferenc lemondása tárgyában, melyet a választmány tudomásul vett. Ezután a már ismertett alispáni javaslat alapján a választmány választási elnökül kiküldötte *Wallner* Odön megyei tiszti főügyészt, aki e tisztelet nagy rábeszélésre elfogadta.

Megalakították egyuttal a két szavazatszedő küldöttséget. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke, amint már megirtuk, *Wallner* Odön választási elnök, jegyzője *Györy* István fenesi jegyző; a második szavazatszedő küldöttség elnöke *Györy* Géza vaskóhi püsp. urad. tőredész, jegyzője *Széksey* Károly tárkányi jegyző. Helyettes elnökök: dr. *Schwimmer* Márton járás-orvos és *Bottyan* Pál belényesi református lelkész; helyettes jegyzők: *Rössa* Gyula remetei és *Bachmanu* Adolf pokolai körjegyzők. A választási elnököt akadályoztatása esetén *Györy* Géza, a II. szavazatszedő küldöttség elnöke helyettesíti.

A választás határnapjával a választmány az alispán javaslata értelmében augusztus hó 26 ikát tűzte ki.

A kerület 89 községének a két szavazatszedő küldöttséghez való beosztása és a községek szavazási sorrendjének megállapítása után a választmány a rend fenntartásával a kerületben megbizta *Horváth* Endre belényesi, *Rednik* Gábor vaskóhi és *Markevic* Károly cséffai főszolgabírákat.

A függetlenségi hivatalos jelölt.

A belényesi választó kerület függetlenségi pártjának jelöléséről fővárosi tudósítónk a következő értesítést küldi:

éves leánykája. Hallottam felsikítani — és aztán elvesztettem eszméletemet.

A midőn ismét magamhoz tértem, két hangot különböztettem meg: Az Ilaét és Marinkáét.

— Kétségkívül Vampir, — erősködött az utóbbi — kár volt a dolgot megakadályozni, kisasszony.

— Inkább magamat hagytam volna megölni — kiáltott fel a bájos leányka; majd heves zokogásba tört ki:

— De miért? Ez az idegen ember. . .

— Idegen ember? Én szerettem, igen nagyon szerettem őt!

Tudja meg barátom, hogy titokban én is imádtam. Hát, csak titokban, mert hiszen sokkal fiatalabb volt, mint én; a mellett ő gazdagabb és előkelő, míg én szegény, egyszerű tudós voltam. Érzelmemet tehát szívem mélyébe rejtettem, sőt még magamnak se mertem bevallani. Képzelteti tehát boldogságomat, a midőn e vallomást hallottam eszményem édes ajkairól. Tetszhalott voltam; de ha igazi halott lettem volna is, felébredtem volna e tulvilági szavakra.

— Ila . . . Ila . . . édes Ila — susogtam csaknem öntudatlanul.

Ila réam omlott és forró csókjaival melengette hideg ajkaimat. Marianka megjelent Risztovicscsal és elámulva állott meg a küszöbön. A jelenet varázsának a büszke várur nem tudott ellenállani. Isten ujját látta a csodás esetben közreműködni. és — teljesítette egyetlen leánya óhaját. Egy hónap múlva megöltük a menyegzőt. Így lett a szép Ila az én kedves feleségem.

A belényesi választókerület függetlenségi és negyvennyolcas pártja tegnap, vasárnap délután öt órakor jelölt értekezletet tartott az országgyűlési függetlenségi és negyvennyolcas-párt Erzsébet-köruti körhelyiségében. Az értekezleten jelen voltak: Báthory Zoltán, a belényesi választókerület függetlenségi és negyvennyolcas pártjának elnöke, Szigetköz János társelnök, Boros Károly és Auslaender Lipót elnökök, továbbá Hentaller Lajos és Farkasházy Zsigmond országgyűlési képviselők és Barta Ferenc királyi közjegyző, a kerület volt országgyűlési képviselője. Báthory Zoltán, a belényesi választókerület függetlenségi és 48-as pártjának elnöke a párt nevében Kardos Arpád takarékpénztári igazgatót ajánlotta jelöltül, mint akinek személyével vihető legbiztosabban győzelemre a párt hozzája. Az értekezlet rövid eszmecere után hozzájárult Báthory Zoltán pártelnök javaslatához és egyhangulag Kardos Arpádot jelölte, ki a jelölést el is fogadta. A jelölésről telefonon értesítették a Herkulesfürdőn üdülő Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert, ki azt tudomásul vette.

Tehát a belényesi kerület függetlenségi jelöltje Kardos Arpád, a budapesti József- és Ferenc-városi takarékpénztár igazgatója, akit a belényesi mandátumra az a kiváló érdeme predesztinál, hogy dús gazdag ember.

A központi megállapodást Báthory Zoltán kerületi pártelnök nyomban közölte a belényesi pártvezetőkkel, akik — mi telhetett tőlük — tudomásul vették.

A nemzetiségi.

Mig ilyenformán a függetlenségi-párt a pénz hatalmával akar győzni, erre vall legalább a jelölés, a nemzetiségi-párt minden lehető eszközzel a román választópolgár fanatizálásával akarja biztosítani győzelmét. Értesülésünk szerint a nemzetiségi-párt első sorban Csordás János dr. belényesi oláh ügyvédet kívánja jelölni s csak ha ő nem fogadná el a jelöltséget, jön tekintetbe Lukaciú László lacfalusi lelkész, a híres memorandista agitátor jelöltetése.

Ihol a lólab.

— Felelő a józan élet ellen. —

Vértes község képviselőtestülete jul. 14-én tartott rendkívüli ülésén elhatározta, hogy a korcsmák vasár- és ünnepnapokon október március hónapokban délután 3 óráig, április szeptember hónapokban pedig délután 4 óráig zárva tartandók.

Habár a határozat olyan nesze semmi, fogd meg jól, mely a vasárnapi korcsmazás következményeitől alig fogja me góvni a falu népet, mert hiszen a téli hónapokban 3 órától a nyári hónapokban pedig 4 órától másnap hajnalig annál jobban csábithatja a népet az addig mulasztottak pótlására is, a határozat ellen mégis felelőzéssel éltek a falu korcsmárosai a vármegyéhez.

Soha ilyen őszinte felelőzést nem olvastam. Nem kertel, nem halmoz frázist-frázisra, hanem szinte nyíltan kimondja, hogy nincs szükség józan népre, mert különben nem élnek meg a korcsmárosok. Szóval valóságos apológia a részegség, az italozás, az alkoholizmus mellett.

A felelőzők őszintesége azonban akaratlan és csupán az elrejtteni kívánt cél ügyetlen elburkolásának a következménye; mert a község határozatát a méltányosság és igazság alapján kérik, hogy megsemmisítse a vármegye.

Ezt a méltányosságot és igazságot azonban a felelőzők így gondolják:

•Nyilvánvaló dolog — mondja a felelőző — hogy a falusi, mezei munkával foglalkozó emberek az egész hetet munkában töltik

el, ezen napokon nincs idejük ahhoz, hogy bármi más dologgal foglalkozzanak, különösen nincs idejük ahhoz, hogy korcsmába járjanak.

Épületes olvasmány! E szerint a korcsmába járás amolyan szükséges foglalkozása a népnek. No ez nem rossz, igazán nem rossz! De az sem rossz, hogy a derék korcsmáros urak épen a hét köznapjain dolgozó elemekre spekulálnak, a naplopó amugy is állandó korcsmatöltelék, csak hogy a korcsmárosok zsebe szempontjából hálátlan korcsmázó, míg a köznapokon dolgozó nép alkalmas objektum bizonyára a meggazdagodásra. Azt nem is említem, hogy a vásár- és ünnepnap a pihenés ideje lévén, még örülni kellene azon, ha a nép tartózkodik ekkor a korcsmába járás munkájától.

De haladjunk tovább.

Üzletünk, mint általában a falusi korcsmák arra van alapítva, hogy a vasárnapi kevételekből adja meg jövődelmüket, biztosítsa a mindennapi kenyérük megkereshetését.

Szóval a fellebbező urak üzlete egyenesen erkölcsstelen alapra van helyezve, vagyis a nép alkoholizmusára, vasárnapi nagymérvű ital fogyasztására. Egy község népének minden vasárnap mérgeznie kell testét-lelkét, rontania egészségét, szellemét pusztulnia erkölcsileg, hogy négy korcsmárosnak meglegyen az a rebachja, amelyet eleve kiszámított, mikor a korcsmáját megnyitotta. Így követeli ezt az igazság és méltányosság!

Azok a hangzatos szövegek, amelyek mellett a vasárnapi korcsma-bezárásnak propagandát keresnek egyes feltűnni vágyó egyének hogy t. i. a korcsmák, illetve az alkohol súlyosítja a munkásnép erkölcsét, általános szegényedést idéz elő, — ezek csak üres, alap nélküli frázisok.

Tehát a mi a stockholmi nemzetközi zsinaton legutóbb is elhangzott az egész világ kiküldöttei részéről panaszképen az alkohol ellen, mindaz üres, alap nélküli frázis, merő hangzatos szöveg. Milyen jó, hogy Veresén korcsmárosok is vannak, mert különben félrevezetett volna bennünket az alkohol ártalma felől a statisztika és a mindennapos élet ezer szomorú tapasztalata. Bár féltő, hogy ha a korcsmárosoknak ad igazat a vármegye, ma holnap csak a korcsmárosok maradnak meg Veresén, a többi nép elpusztul, kivándorol stb.

De azért ezek a korcsmárosok jámbor emberek, mert azt írják: »Hiszen mi senkit nem csábitunk, senkit nem kényszerítünk arra, hogy korcsmába járjon«.

Elhinnők nekik, de mikor maguk sem akarják, hogy higgyük, hiszen beismerik önmaguk világos szóval, hogy »a magas adók terhe alatt szinte, sőt feltétlenül kényszerítve vannak a lehető legszélesebb körben és mértékben terjesztésére az alkoholnak s azért abszurdum (!) eltiltani őket attól, hogy ennek (vagyis az alkoholizmus terjesztésének) eleget ne tegyenek.« És hogy eleget tesznek, bizonyosság rá az a beismerésük, hogy ettől elvannak a község határozata következtében tiltva.

»Megdönthetetlen (!) igazság, hogy akit szenvedélye üz az alkohol élvezetéhez, az élvezi azt, ha háromszoros lakattal van is előle elzárva a korcsma.«

Hát ez igazság. Megdönthetetlen. Nem is akarjuk megdönteni, mert a szenvedélyes ivó ellen hiába való a tilalom, ha inni alkalma van.

Csak hogy az a bökkendő, hogy a nyitott korcsma a legcsábítóbb alkalom, mert senki sem megy a korcsmába, hogy holtrészegre igya magát, mégis hány emberrel megesik, mert alkalma van rá. A nyitott korcsma aztán még azért is felelős, hogy a szeszfogyasztást a nép szenvedélyére nevelte, mert iszákosnak senki sem születik. Hogy tehát a felszított szenvedély elaludjon be kell zárni a korcsmákat.

»Viszont a személyes szabadság és a szabad önrendelkezési jog megsértése az, ha a szórakozást keresőket eltiltjuk attól, hogy vasárnap pár pohár bort elfogyaszszanak.«

Mint ha a személyes szabadság és szabad önrendelkezés örvén muszáj részegkedni. Nem így, jó korcsmáros urak, erről a személyes szabadság és szabad önrendelkezés nem tud. De meg szükség sem volna a korcsmák vasárnapi zárlatára, ha a személyes szabadság és szabad önrendelkezés megóvná a népet az alkoholizmustól. De nem teszi, hanem egyenesen csábitja rá. Mi sem bánjuk, ha vasárnap a munkás ember egy pár pohár bort elfogyaszt; a határozat sem ennek, hanem a pálinka és más szesz italok mértéktelen fogyasztásának akarja elejét venni. Ne féltsék tehát a fellebbező urak se a személyes szabadságot, sem a szabad önrendelkezést, mert azt a pár pohár bort elfogyaszthatja a munkás ember 3 órától hajnalig.

»Nincs ennek a határozatnak semmi erkölcsi alapja és semmi esetre sem szolgálja azt a célt, amelyek örve alatt létrehozott.«

No lám a zsebüket féltő korcsmáros urak még gyanúsítani is tudnak, legalább arra megy ki a szavuk, hogy a határozatot a község képviselőtestülete egy nemes cél örvén direkt az ő romlásukra hozta, és nem a község népének megóvása érdekében.

»Ha az alkohol mértéktelen élvezete tényleg olyan káros és veszélyes (tán nem tessék?!), igyekezzék azt az állam érdekeit képviselő kormány a törvényhozás útján megakadályozni.«

Végre megegyeztünk. Hát, jó emberek, a fellebbezett határozat tisztára ezt akarja: megakadályozni azt a kárt és vesztséget, melyet az alkohol jelent. Ha ezt a kormánynak tennie szabad, mért ne legyen szabad a községnek is megtenni? Tiszta dolog. De ha mindenáron a kormánytól várják, hogy megakadályozza az alkohol ártalmát, akkor is üdvös dolog a vértesi határozat, mert módot nyújt a kormánynak a védekező beavatkozásra. Hát nem igaz?

Kár volt tehát, korcsmáros uraim, ezt a fellebbezést beadni.

Nem olyan fekete az ördög, mint a milyennek főstik. Mert nem muszáj maguknak italmérésből, más ember korcsmázásából megélniök, van még elég tisztességes foglalkozás, mely biztosítja a mindennapi kenyeret és hála Isten, a dolgozni szerető ember még mindig meg tud élni szép Magyarországon. Elvégre előbbre való a község jóléte is, mint négy korcsmárosnak a nép alkoholizmusából biztosított megélhetése.

Veridicus.

UJDONSÁGOK.

* **Bucsu Bihar Püspökiben.** Lőrinc-napja alkalmából templombucsu volt vasárnap a szomszédos Bihar-Püspöki községben. A dr

Schlauch Lőrinc bibornok által épített remek róm. kath. plébánia templom ugyanis szent Lőrinc tiszteletére van szentelve. Az ünnepélyes szent misét Grócs Béla kanonok, a szent beszédet pedig Halász Gyula papnöveldi lelki-igazgató tartotta. A bucsun ugy Nagyváradról, mint a közeli községekből a hívek nagy számmal vettek részt.

* A város pere a gázgyár ellen.

Amióta Nagyvárad városa a gázvilágítás szerződés lejárta után a közvilágítást házikézeléssel mellett villanyvilágítással cserélte fel, a gázgyár már csak a magánvilágításra szorítkozik. Mindjárt az első időben megtörtént az összeütközés a város és a gázgyár között, amennyiben a város azt vitatja, hogy a gázgyárnak többet a gázcső hálózatát kibővíteni nem szabad eddig még nem érintett területen, sőt a meglévő csőhálózat körzetében sem bonthatja fel javítás végett sem a városi tanács engedélye nélkül az utcák és terek burkolatait, valamint gáztűtést, tüzelés vagy ipari célokra a közönségnek ki nem szolgáltatott. A gázgyár azonban a szerződést akképen értelmezi, hogy a közvilágítástól eltekintve, minden előbbi jogát szabadon gyakorolhatja s a tanács tiltó határozatát nem respektálja. Ebből az érdekes összeütközésből folyólag Nagyvárad városa pert indított a nagyváradai gázgyár ellen, a jogviszony megállapítása céljából. A kir. törvényszék a város által beadott keresetet kiadta a gázgyárnak, a melynek képviselőjében dr Berkovits Ferenc ügyvéd most terjedelmes elleníratot és viszonykeresetet adott be a törvényszékhez. Az óriási, 22 nagy nyomtatott oldalra terjedő elleníratban a szerződésből igyekszik kimutatni, hogy a gázgyárnak a magánfogyasztásra az előbbi jogai teljes épségükben fennállanak a gázzal való közvilágítás ellátásának megszűntése után is s a gázcsőhálózatot ezután is szabadon kiterjesztheti és az utburkolatot minden engedély nélkül felbonthatja s joguk van a gázvilágításon kívül fűtési, tüzelési és ipari célokra is kiszolgáltatni. Kéri a törvényszéktől ezeknek a kimondását s a per költségekben a város elmarasztalását. — Ugy látszik, ez a per is hosszú ideig el fog húzódni.

* Az ipartestületi betegsegélyző pénztár felszámolása.

A munkás-biztosítási törvény értelmében főlösztartott nagyváradai ipartestületi betegsegélyző pénztár felszámolása megkezdett. A Gerő Ármán főkapitány vezetése alatt alakult felszámoló bizottság tagjai a következők: Láng József, a kerületi munkás-biztosító pénztár elnöke, Rácz Mihály, a ker. munkásbizt. pénziár igazgatója, Andriksa Károly, ipartest. alelnök, Óváry Lajos, az ipartest. betegs. pénztár felügyelő bizottsági elnöke, Tenkei József, az ipartest. betegs. pénztár titkárja és Pelle János ugyanezen pénztár elnöke. A felszámoló bizottság a pénztár zárószámadását és vagyonmérlegét, valamint vagyonteltárát, melyek a bizottság elé terjesztettek, a felszámolás alapjául elfogadta. A bemutatott számadások szerint az ipartestületi betegs. pénztárnak jun. 30-án 2213 k. 78 f. forgótkéje, 12406 k. 40 f. tartalék tőkéje, ezenkívül járulékos hátralékban s egyéb címek alatt 9012 k. 73 fillér vagyona volt, ezzel szemben a teher 19160 k. 12 fillért tesz, a tiszta vagyon pedig a felszámolás megkezdésekor 4472 k. 79 f. Elhatározta a felszámoló bizottság, hogy a f. évi június 30. esedékes járulékos hátralékoknak záros határidő alatt leendő befizetésére a hátralékos munkaadókat felszólítja, a kik pedig e felszólításra sem fizetik meg tartozásukat, azoktól végrehajtással veszi be az iparhatóság, valamint elhatározta a bizottság, hogy a kórházakat, gyógyszerészeket stb. fel-

szólítja, hogy a mennyiben június 30. bezárólag a felosztott pénztártól követelésük lenne, számlájukat kiegyenlítés végett nyujtsák be. Itt említjük meg, hogy a nagyvárad ipartestületi betegs. pénztártól 4108 tagot adott át a kerületi munkásbizt. pénztárnak és hogy a fennmaradó vagyomból 1000 korona alapítványt tesz a tudósbetegek Nagyváradon felállítandó szanatóriuma javára, 1000 kor. ad a tisztviselők létesítendő nyugdíjalapjára s a fennmaradó összeget a szintén Nagyváradon felállítandó munkáshórház alapjára adja a felosztott pénztár, végül megemlítjük azt is, hogy a pénztár felosztató közgyűlése, iparosok és munkások egyhangulag, jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Tenkei József titkárnak és Spitz Manó könyvelőnek a betegs. pénztárnál, ennek fennállása óta közmegelegedésre kifejtett működésükért.

*** Katona tanítók.** Bizony-bizony felháborodással olvasta minden művelt ember azokat a szégyenletes állapotokat, amelyek a nagyvárad vár régi becsületes jó ideig kiköszörülheterlen csorbát ejtettek. De hát a ahol a főhadnagy ur is megteledezik magáról, mit várjon ott az ember az őrmester és káplár uraktól. Az állomás parancsnokságnak — szeretjük hinni — jövőben lesz rá gondja, hogy intelligens emkerek kitanítására uri családból való tiszteket vezényel ki. akiknek már a vérükben van, hogy a társadalom ezt vagy amazt az osztályát milyen bánásmódban kell részesíteni; amint az más városokban történik. Milyen más pl. az a levél, amelyet kassai tudósítónk irt e tárgyban: A kassai honvéd-kerülethez tartozó ezredek (Eger, Kassa, Miskolc, Munkács, Nagykároly, Sátoralajuhely, Máramarossziget, Ungvár) póttartalékos tanítói ez évben a munkási 11-ik gyalogezrednél tudták le a 21 napi fegyvergyakorlatot, ahol ugy a tisztikar, mint az altisztek részéről oly bánásmódban részesültek, hogy az csak dicséretére válik az ezrednek. Jelen százados és Gallé Dezső főhadnagy a tanítók iránti páratlan jóindulatra feljegyzésre méltó. Az utóbbira vált bizva a bevonult 47 tanító ki, mint utóbb kisült — a gyakorlatok vezetéséve, megbízott altiszteknek (akik bizony szeretik művelt emberrel szemben feljebbvalóságukat és hatalmukat éreztetni) meghagyta, hogy a tanítókkal, mint művelt emberekkel bánjanak, miért is holmi káromkodások- és szekaturáktól tartózkodjanak. Szóval teljes igyekezete odairányult, hogy a tanítók szünidejét ne kinossá és gyötrelmessé, hanem amennyire lehet kellemessé tegye. Hogy szép szóval többre lehet menni, mint gorombáskodással, azt megmutatta a tanítók kis csapata, akik feljebbvalóik megelegedésére végezték a gyakorlatokat. Bucszáskor a távozó tanítók megköszönték a főhadnagy jóindulatát és hálájuk jeléül s visszamelekezésül értékes emléktárggyal lepték meg vezetőjüket, amelyet Tárnai tiszapalkonyai tanító szép beszéd kíséretében nyujtott át neki. A főhadnagy meghatva mondott köszönetet a megnyilvánult szeretetért. Bizony mi is szivesebben íránk ilyeneket a váradi várról.

*** A 48-as honvédekért** Győr város törvényhatósága megszívlelte a szegény 1848/49-iki honvédek szomorú sorsát, akik közül nem egy agnapjaira a koldulástól kénytelen magát tartani. A legjobb esetben juttatnak neki évenként 99 koronát. Ebből bizony nem lehet megélni. Győr város most feliratot intézett a kormányhoz, hogy az 1848/49-iki honvédek állandó segélyben részesítse és a nyugdíj ügyüket rendezze. A feliratot pártolás céljából Nagyvárad városának is megküld e.

*** Nem sikerült a béke.** Említettük, hogy vasárnap újabb értekezlet tartanak a csizmadia sztrájk megszüntetésére. Mint értesül-

lünk, az egyezés nem sikerült s így a csizmadia munkások nem mennek vissza a műhelybe. Mivel a sztrájk már hetek óta húzódik, az iparhatóság ideiglenes igazolványokat adott a munkásoknak, hogy azzal más helyen állhassanak munkába, s kereseményükből visszafizethessék a náluk levő előleget. Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a szakszervezet táviratban tett panaszt a belügyminiszternél, hogy a rendőrség egyes munkásokat visszakisért a munkaadójához. A belügyminiszter a panaszt azzal küldte vissza Nagyvárad város tanácsához, hogy vizsgálja meg a panaszt s jelentést tegyen a miniszterhez.

*** A máv. kérelme.** A kereskedelemügyi miniszter sürgősen elrendelte Érkötvéyes vasuti megállóhelynek rakodó állomássá való kiépítését. Ebből kifolyólag a magyar államasutak szatmári osztálymérnöksége megkereste Biharvár regye alispánját, hogy engedje meg a rakodó állomás hozzájáró utjának a községbe vezető utba való oetorkolását.

*** Félnapos sztrájk a Sas építésénél.** A Fekete Sas építésénél tegnap, hétfőn a napszamosok sztrájkba léptek. Az elmúlt szombaton néhány kőműves munkást és napszamosot elbocsátottak. Tegnap, hétfőn reggel, mikor munkába kellett volna állani, a munkások kijelentették, hogy sztrájkba lépnek, ha egyik elbocsátott álláscsináló napszamos társukat: Szántó Imrét nem veszik vissza a munkába. Vagy ha ezt nem teszik, bocsássa el az építész a pallért. — *Sztarill* Ferenc építész, akivel a munkásoknak csak nagy ritkán van valami kellemetlensége, kijelentette, hogy a jogtalan kiválmakat nem teljesíti; hivatkozott a megállapított szerződésre, amely szerint ha némi differenciák merülnek fel, a munkásoknak sztrájkba lépni nem szabad, hanem a bizottság elé kell vinni a kérdést, hogy vizsgálja meg az ügyet. Most is ennek van helye. A munkások a szakszervezethez fordultak, de ugy látszik, hogy ott felvilágosították a munkásokat követelésük jogtalanságáról, mert délután már ismét munkába állottak. De egy fél napi keresetet elvesztettek. Csodáljuk, hogy a munkások éppen annál az építésznél lépnek fel ily jogtalan követelésekkel, aki eddigi magatartásával bebizonyította, hogy a munkások jogos követelését mindég elismerte s bár a saját igazságát mindég megvédelmezte, azonban a munkások jogainak csorbítását sem engedte meg soha.

*** Agyonnyomta az élet.** Mintha az Isten keze sújtotta volna meg Varga István feketebátori gátórt, amiért nem szentelte meg a vasárnapot, Varga István ugyanis vasárnap este »életet« szemes buzát szállított szekéren Feketetóra a Fekete Körös gátján. A sötétben lovai neki mentek egy védgátnak, a szekér felborult és a szekérből kiforduló buzászakok agyonnyomták az alájuk került szerencsétlen gátórt.

*** A közbiztonság Debrecenben.** Alig pár éve annak, hogy Debrecenben mindenki télt az est beálltával az utcára menni, mert hurokkal fogták meg az embereket s kifosztották. S ez majdnem mindennap ismétlődött. Ugy látszik, most ismét ilyen gyeage lábón áll a közbiztonság a szomszéd városban. Alig 3—4 nappal ezelőtt Debrecen külső részén, a vámsorompó mellett meggyilkoltak s kirabolnak egy oláh hajcsárt — Szombaton éjjel pedig egy uri leány nyakába hurkot vetettek a város belterületén, a vasúthoz vezető Hunyady-utcán. Pataki Mariska kisasszony az esti gyorsvonattal érkezett Budapestről Debrecenbe. Nagykárolyba szándékozott, de a csat-

lakozást elmulasztotta s Debrecenben rekedt. Mivel a legközelebbi vonat csak hajnalban indul, elhatározta, hogy meglátogatja dr. Nagy Kálmán családját, akik rokonai. Az elegáns urleány besétált a városba; dr. Nagy Kálmán családjára nincs otthon s így Pataki Mariska a Bika-szálloda éttermébe ment, ott megvacsorált s 11 óra után lassan sétált az állomás felé, hogy ott bevárja a nagykárolyi vonat indulását. Mikor az Erzsébet-utca szegletéhez ért, egy parasztember hirtelen előugrott, vastag kötelet vetett a leány nyakába, megszorította és az urleány aranynyakláncát megmarkolta. A leány segítségért kiáltott, de nem jött senki. Szerencsére azonban a Telegdi-szálloda felől egy szekér fordult arra, de a zörgéstől a szekeren ülők se hallották az urleány elfuladt kiáltását. A szekér érkezése azonban megriasztotta a rablót és a sötét Erzsébet-uton az aranynyaklánc elszakított darabjával, egy gyémántkőves aranyszívvel elmenekült. A megremült urleány egész a főtérig futott, rendőrt csak ott talált s azzal ment jelentést tenni az esetről a bünyügyi osztályhoz. A rablónak pedig nyoma veszett.

*** Megvont jóváhagyás.** A belügyminiszter körendeletben értesítette Biharvármegyét, hogy a kivándorlók tengerentuli szállítására engedélyt nyert »Cunard Steam Ship Company Limited« liverpooli hajóstársaság által a kivándorlási törvény értelmében szállítási szerződések megkötése céljából Ujvidék szabad kir. város területére meghatalmazottul alkalmazott Léderer Jenő meghatalmazásához adott jóváhagyást megvonta.

*** Nyiry György halála.** Városunk uri társadalmának egy közbecsülésben megöszült tagja, Nyiry György gyógyszerész, mint résztvevővel értesülünk, tegnap este 7 órakor 77 éves korában a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után jobblétre szenderült.

*** Szeptemberi nagyvásár elhalasztása.** Szeptember hó 8., 9. és 10-én országos vásár lesz Nagyváradon. Minthogy azonban a 9. és 10-ike nagy izraelita ünnep, könnyen megtörténhetik, hogy — mint néhány évvel ezelőtt volt — hasonló okok miatt az országos vásárban jóformán nem volt forgalom semmi. Miután akkor is érzékenyen károsodott a város, a főkapitány sürgős előterjesztést tett a polgármester helyettesnél, az iránt, hogy lehetőleg személyesen közbenjárjon a kereskedelemügyi miniszternél és a város érdekében eszközölje ki, hogy eme három országos vásári nap szeptember hó 15., 16. és 17-ére ténessék át s egyuttal intézkedést kért arra nézve, hogy az engedélyezett új vásári napok országosan közhírré ténessenek.

*** Orvtámadások a Városligetben.** Azt akarjuk, hogy a Városliget, jó levegőjénél fogva a közönség kedvelt sétahelyévé legyen, de a rendőrség nem gondoskodik, hogy a kétes existenciák az ott sétáló közönség biztonságát ne veszélyeztesse. Egy Kontyi nevű fiatalember valóságos réme a Városligetnek. Nemrég a hegyre igyekvő asszonyokat támadta meg s az előkerült hegyőrt fenyegette meg, ha feljeleníti, most pedig a rendőrségi jelentés számol be egy újabb merénylőtől. Lustyák Mária varrónő panaszt tett, hogy midőn vasárnap Frölich Géza vaskereskedő társaságában a Városligetben sétált, egy utánok leskelődő egyén megszólította, majd mikor észlelte Frölich kérdőre vonta, azzal birokra kelt. A nő felhasználva az alkalmat elutott, de az ismeretlen utánna szaladt, hátulról megragadva a földhöz vágta s mellére térdelt. Frölich segítségére érkezett, ekkor az illető elszaladt s

NYILTTÉR.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. Eredeti Panama-kalapok. Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zsebringek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a birneves Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: **Daniel András.**

(Franciából.)

9

Ez az össze, tiszta lelkű teremtmény, szűzi ifjúságának büszke idealizmusa által támogatva egészen visszanyerte annak öntudatát, hogy parancsoló kötelességére hallgatnia kell.

— Hugó — mondá — könyörgöm önnek, távozzék... Meg kell lenni... Parancsolom önnek! Katonai becsülete, női becsülete nevében kérem, hagyja el ezt a birtokot!

A fiatal ember habozott; ez a hirtelen megváltoztatott magaviselet megzavarta. Az előbb úgy tetszett Regine neki, hogy már-már enged egy legyőzhetetlen felindulásnak?

De mielőtt még Hugó zavarában megtalálta volna a szavakat, melyekkel megindíthatná ezt a kitérni akaró női lelket, Regine félrefordította a fejét. A szemüket összekapcsoló áram megszakadt.

A fiatal nő néhány lépést tett, mintha a kioszkba akarna visszafordulni, melynek oldalma alá mindketten önkéntelenül igyekeztek; de Regine hirtelen elrémülve visszafordult és felkiáltott:

— A férjem... az istenért, szökjék gyorsan!

Malboise márki még messze volt ugyan, de láthatóvá lőn lenni a porkban, amint a magaslat felé sietett.

Bárminő hirtelen jött is Regine ijedelmé és felkiáltása, azért ő világos öntudattal használta a férjem szót. Döntő kifejezés volt ez, melynek célja volt, hogy őt az ifjútól elválassza, Hugót erővel kényszerítve a bevégzett tény elismerésére és maradjon az emlékezetében, mint egy megmásíthatatlan végzet visszhangja. A vég-ő pillanatig Regine habozott ezt a szót ki mondani.

A fiatal ember úgy érezte, mintha mellbe döftek volna. Gyors távozásra nem annyira egy tragikus meglepetés kényszere, mint inkább az elhangzott kegyetlen szavak indíthaták volna. De az első pillanat után, mely őt távozásra

készítette, mégis valami vad ellentállás ébredt fel benne. Mozdulatlanul ökölbé szorított kezével maradt állva és arra fordult, amerről e birtok és a nő ura jönni fog.

De aztán megpillantotta Regine halálos félelemben meghajlott alakját, összetett kezeit és szép szemeiben olyan rémült kifejezést látott, hogy kétségbeesett mozdulattal gyorsan a fák közé rohant, leszaladt a lejtős úton, leugrott a szakadékba és eltűnt a bozótban.

Regine látta távozását, de nem mozdult, csak a karjai hanyatlottak alá és szemeiben volt valami végtelenül vágyó, kétségbeesett kifejezés.

Ilyen szoborszerű mozdulatlanságban, teljesen eltompulva találta őt Malboise márki. Már a távolból észrevette, ki állt ott a magaslaton: a lemenő nap biborsugaraiban úgy tűnt fel, mint egy bűvös megjelenés.

Hugó épen idejében vonult vissza. Egy férfi alak e fehér női jelenség mellett még tisztább körvonalakban rajzolódott volna le a pompás, izzó ég háttérében.

— Egész magasztosságban áll itt előttem — mondá udvariasan Pascal, bár kissé elfult hangon a hegymászástól.

És lélegzethez jutva folytatá:

— Nagyon örvendek, hogy nem fél így egyedül sétálni Solgrésben.

— Mitől félnék? — kérdezte Regine.

— Ez a park kissé vad erre felé; itt vannak a híres földalatti utak. Az igaz, hogy jól el vannak zárva. Mert én nem vagyok annyira romantikus, hogy kitenném magamat a vadászok és útonállóknak látogatásainak. Kívülem senki sem bírja a kulcsot, ami biztosan zárja el a jól elrejtett ajtót. De mi baja, Regine? Megijesztettem?... Igazán esztelen vagyok, hogy ilyeneket mesélek önnek.

Közeledet a feleségéhez, hogy megfogja a kezét, mert a fiatal nő izgatott arca nyugtalanító benyomást tett reá.

Regine önkéntelenül hátráló mozdulatot tett.

Mert a víziók amik tekintetét nyugtalanították, nem olyanok voltak, hogy e férfi védelme, gyöngédsége elriaszthatták volna azokat.

És miközben Regine elhúzódott férjétől, a szeme bámulatos precizitással, amit ő később elbűvöltenek nevezett, részletezte ezt a férfi alakot, mint a férfi erő és érzékiség megtestesülését: a masszív fejet, a széles vállakat, a magas termetet, amint az alkony pirjában kimagaslott a sima pázsitról.

És később hányszor volt még kénytelen képzeletben átélni ezt a percet, mely újra és újra feléledt előtte, önkénytelenül kísértésként jelent meg szemei előtt ez az alak az alkony világitásában, ebben a csöndben.

A táj rémülettel telt meg hirtelen, az emberi erőszakosság felrázta mozdulatlan álmodásukból a lombokat.

Lövés hallatszott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, aug. 12.		
Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — — — —	9.10
Zab okt. re	— — — — —	8.10
Tengeri májusra	— — — — —	6.15
Tengeri jul.	— — — — —	8.31

Értéktözsde.

Budapest, aug. 12.		
Osztrák hitelrészvény	— — —	651.50
Magyar hitelrészvény	— — —	750.25
Leszámitoló bank	— — —	492.—
Rimamurányi	— — —	54.25
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	660.25
Köszti vasut	— — —	542.75
Városi villamos vasut	— — —	287.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 aug. 12-én.		
Magyar aranyjárdék 4%	— — —	111.20
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	95.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	144.—
Osztrák járadék papirban	— — —	97.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	98.25
Osztrák járadék aranyban	— — —	116.—
Osztrák korona járadék	— — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	18.15
Magyar hitelbank részvény	— — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	660.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.12
Német birodalmi márka	— — —	117.77
London vista	— — —	240.67
Páris vista a	— — —	95.20

Lépfene. Nagyrábé község külterületén, az ugynevezett Kisrábé pusztán Bleyer Lajos bérgazdaságában a lépfene szörványos jelleggel fellépett.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

5633—1907.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy a Pogány János által felállítani szándékolt tégláégető telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi augusztus hó 13 ik napjának délelőtti 11 órájára a Velence Vasut utca 62. számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszámolások figyelembe vételére nem fognak.

Nagyvárad, 1907. július 25.

Görö Armin.

r. főkapitány.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hírneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kistördő-u. 17. sz. alatti saját házamban megnyitott szabó üzletemre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak színtartó, erős, jó szövetből való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

40 Nagyvárad, Fürdő utca 17. szám.

MEGJELENT

az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-ból,

melyről olvasóinknak már több ízben hirt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek irták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köréből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékozást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a **bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar** stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A **tanügy munkásai a MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyerne. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: **radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép** stb. e könyv olvasása útján eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

A „Műveltség Könyvtára“-nak ára kötetenkint.... 24 korona.

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szerzők nevei:

- Energia: Schimanek Emil.
- Bányászat: Litschauer Imre.
- Kohászat: Gálócsy Árpád
- A fémek megmunkálása: Kándó Gyula.
- Méterek és emelőgépek: Kármán Tódor.
- A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
- Pósta: H. Henney Vilmos.
- A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
- A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
- A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó
- Faipar: Gaul Károly.
- Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
- Papírgyártás: Jalsoviczky Géza
- A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
- Gazdasági gépek: V. Markhó Jenő.
- Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
- Elektromosság: K. Liphay Károly.
- Telegrafia és telefonia: Hollós József.
- Zárószó: Méray-Horváth Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő könyvekből fog állni:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világgyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

Legjobbak
a
Moskovits
czipők.
Kossuth-utca 5.

Tanítónő,

kitünő képesítéssel,
nevelőnői állást
keres. — **Polgári iskolai növendé-**
keket is vállal. 191 1-4
Cím a szerkesztőségben megtudható.

Családi otthont,

elegáns egészséges lakást, fényes ellátást
találhat nálam **f. évi szeptember hó**
elejétől néhány vidéki előkelő uri leány,
ki fővárosi tanintézeteket látogat.

Német, angol, francia társalgás. Zongora. Gazdagon ellátott házi könyvtár. Kívánatra privát oktatás.

Allandó orvosi felügyelet.

Lakás: **VI. Király utca 76. sz. a.**
az Orsz. Zeneakadémia, Mintarajiskola,
Felsőleányiskola stb. közvetlen közelében.
Villamos összeköttetés a kaputól minden
irányban.

özv. Benedek Kornélné

Katona Ida,
okl. tanítónő.

Személyes megbízhatóság és képességek
felől szíves információval szolgál több
egyetemi tanár.

Tessék prospektust kérni.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 20

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Hirdetések

felvételnek
e lap kiadóhivatalában.

8698, 8898, 8899—1907.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire s a
hegyre vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság
érvényesítésével ellátott — a föld- és házbirtok
után járó 1907 évi általános jövedelmi pótdadó és
fegyveradó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV.
t. cz. 18. §-a értelmében f. évi aug. 11—18 nap-
jain át nyolc napi közszemlére a városi adó-
hivatal 15-ik számú szobájában a II-ik kerület
Ujváros és Külvárosra nézve, 26-ik számú szobá-
jában a III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagvá-
ros és a Hegyre nézve, és 21. számú szobájában
az I-ső kerület Olaszi városrésze nézve azon
figyelmeztetéssel tételnek ki, miszerint érdekelt
adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt
adót ott megtekinthetik s az elleni netáni felszólam-
lásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az
előző évben is megróva voltak, a lajstrom köz-
szemlére kitételének napját követő 15 nap alatt,
azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovat-
tak meg, ezen adójuknak adókönyveszkéjükbe tör-
tént bejegyzését követő 15 nap alatt — a később
benyújtott fellebbezés érdemi tárgyalás alá nem
fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatósághoz
írásban benyújthatják.

Nagyvárad, 1907. aug. hó 10-én.

Városi adóhivatal.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neu-
raszteniásoknak, női bajokban szen-
vedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Besztercze-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstenyő környezet, su-
balpin klíma. Hideg és meleg fürdők.

Vasas és szénsavas források.

Előidényben a szobák árából 20
százalék engedmény.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbértőség,
Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től
Radna-Borbereken. 61

Tanulókat elfogad

teljes ellátásra

k a t h. t a n í t ó,
Körözs-utca 6. II. emelet.

A jövő tanévre szükséges tankönyvek

valamint mindennemű tan-
és írószerek a legjutányo-
sabb árban kaphatók a

Szent László-nyomdában,

Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Telefon szám 263.

Telefon szám 263.